

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 14.

Indult Bétsből, Pénteken, Augustus' 15-dikén, 1823.

Hadi Történetek.

A' melly hadi tudósításokat mi a' mult postanapon az Odeszszai Újsághól közlöttünk, azokat a' Pruszzsiai Státus-újság e'ként adja elő: „Jul. 21-dikén a' 3-dik és 7-dik Orosz seregosztály, különösen a' tábor bal szárnya az ellenség szemé láttára előre nyomult, és a' Sumlát fedező tetőket elfoglalta. Az ellenség minden ellentállás nélkül visszavonta magát, a' várba takarodott, 's csak kevés számú lovasság maradt azonkívül. Hogy a' várat jó móddal ostrom alá vehessük, a' sereg fekvése redutok, vagyis négyszegletű apró földsántz várak által véteit körül. Seregeink a' tikkasztó hévséget, melly itt 45 léptsőre (grádusra) hágott, minden viszontagság által edzett testekkel jól kiállják, 's munkájokat most is egész szorgalommal folytatják, mint az az Orosz katonák tulajdona. A' betegek száma éppen nem szaporodik; a' felgyógyultaknak nagyobb része már ismét a' vivók rendében áll.“

Suchtelen Generális a' Várna előtt álló sereg vezérlését Uszakoff Generálisnak adta által, ki oda Mangaliából megérkezett, maga pedig, parantsolatot vévén, seregével Koslodsji felé megindult. Útjában azt vitték a' Generálnak hírül, hogy nagy számú Törökség Jul. 20-dikára éjjel a' Diwno-Limán vízen általúszván a' Várna előtt álló Orosz

sereget hátul akarja megtámadni. Ezek ellen azonnál vissza küldte Suchtelen Gen. egy batalion gyalogságot és két Svadron Uhlánusokat, két ágyúval, kik az ellenséget. AkinfiEFF Gen. Major vezérlése alatt megtámadták és a' vízen által verték, azolta a' víz partját őrizettel megraktuk.

Roth Gen. jelenti, hogy a' hatodik hadi sereg osztály a' Dunán által szállván Raszovában vagon, 's Jul. 21-dikén Silis tria várának ostromoltatása elkezdetik.

A' Sz. Pétervári Újsághban a' Kaukázusi táborból következő hadi tudósítások yagnak: Egyesítvén hadaink magokat Azzsiai Török Ország szélén Gury falunál, melly az Arpádsai folyóvíze mellett fekszik; minelutánna ez a' tábor magát a' Persákkal viselt háború után egészen kinyugodta, és a' tábor elegendő eleséggel és hadi szerekkel felvala készülve, 's különösen a' lovasság és vár-vívó ágyúink is jó állapotba helyheztettek; Junius végén a' Török határokon általment, 's Kars vára felé vette útját. Ez a' legnagyobb erőssége Azzsiai Török Országának a' Persák ellen, mellyet a' mint kikémlítettük 5000 emberből álló lovasság és ugyan annyi gyalogság oltalmaz. A' falak mellyeken addig keresztül mentek seregeink mind elváltak puszt.

títva, 's Örmény lakosaiktól egészen elhagyattak. Fővezérünk Gr. Paskevits Gen. úgy intézte a' had fordulásait, hogy annak egy osztálya Kars várát oldalról megkerülvén, az Erzerumba vivő utat elfoglalta, hogy a' két vár között az egyesülhetést elvágja, 's onnan az ellenségnek segítsége ne jöhessen. Erzerumnál, a' mint megtudtuk 20,000 emberből álló tábora vagyon a' Seraskiérnek, hogy azaz, ha a' szükség kívánja Kars várának segítségére mehessen.

Jul. 1-ső napján ez a' hadi fordulás a' várbeli őrizetnek láttára esett meg, mellyben minket az ellenség éppen nem akadályoztatott. Lovasságunk a' vár felé vivő térségre állott ki hadi rendbe. A' legelső ellenségre Kozájkaink Azakov nevű falunál találtak, kiket onnan egynehányat közülök elejtven és elfogyán, a' vár felé elkergettek.

Jul. 1-ső napján, minekutánna egy sereg osztály a' várát már megkerülte, a' tábor nagyobb része egyenesen Kars vára ellen indult, hogy annak fekvését a' vezér kiszemlélhesse. Alig jelenének meg ütközet rendben előre nyomuló seregeink a' távolabbi tetőkön, midőn a' várból nagy számú lovasság tódult ki, melly a' mi elől járó Kozák ezredeinket hevesen megtámadta. Látván a' mi vezérünk, hogy a' síkon igen jó móddal lehetne ütközetet adni, oly tzelből, hogy az ellenséget tovább tovább lehessen a' vártól el tsalni, parantsolja a' Kozákoknak, hogy léptetve hátráljanak, 's magokat hadaink jobb oldalához huzzák vissza. Azt vélvén az ellenség, hogy ezen hátrálás az ő győzedelmének jele, bátran nyomul a' Kozákok után. Ezen szempillantásban parantsolja a' Vezérünk Baró Osten-Sacken Gen. Májornak, hogy egy Uhlánus Regimentel, líneában szolgáló Kozák és Tatár sereg osztállyal és két lovassági ágyúval nyomuljon elő, 's

az ellenséget a' vártól próbálja elrekeszteni. Ámbar az ellenség szüntelen ágyúzott ki a' várból; mégis ez a' megtámadás hirtelen megesett 's a' török lovasság oldalról vétetvén, tüzeléseink által sokat szevedett, és zavarodva rohant vissza a' várfelé; akkor ismét más kiküldött gyalog és lovas osztályaink négy ágyúval a' várhoz tsak két száz lépésnyire egy tetőt elfoglalván, a' várba szaladó Török lovasságnak neki hajtottak 's azokat tüzelésekkel nagyon vesztegették. Holtakkal terítve hagyák a' tsata mezőt, 's 20-an közülök fogságunkba estek. Ugyan ekkor a' várnak más oldalán is vissza verettek ott állott seregeink által az abból kúrontott Törökök. A' mi veszteségünk ezen verekedésekben 12 holtakból és 42 sebbe estekből állott. Részszerént a' várnak minden oldalról lett kivisgálásából, részszerént, az elfogattaktól megtudtuk, hogy a' vár igen erős, főként a' fellegvár, melly kösziklán épült és azoknak hátyáit száznál több ágyúk oltalmazták. — Tiflis-ből jött tudósítás szerént, Kars vára Jul. 5-dikén ostrommal megvéte-tett. A' váron kívül a' rárohanáskor 2500 an estek fogságunkba. A' fellegvár is megadta magát későbbben, mellyben 5000 ember volt őrizeten. A' vár ostromlása alatt a' Törökök 2000 embert vesztek, holtakban, sebesekben. Benne 151 ágyút 33 zászlót sok hadi szerezket és eleséget foglaltunk el zsákmányul. A' mi veszteségünk holtakban egy fő tiszt 35 közember; megsebesedtek, két főtsiszt és 216 köz legény.

Ugyan tsak a' Pruszsziái Státus-Ujság Aug. 9-dikén folytatja azon hadi tudósításokat, mellyeket mi az Odeszsziái Ujság szerént; a' mult postanapon kiadtunk. Azokhoz ebből még ezeket adhatjuk. A' Sumla előtt fekvő Tábor megtámadtatása Jul. 20-dikán kezdődött. A' Tsászár nyugodt és vidám elmével volt. —

Benkendorf Generálistól tudósítás érkezett, hogy Paravadiból az elleneséget kiverven, ezt a kerített várost elfoglalta. Paravadihat német mértőföldnyi távolságra fekszik Sumlától ennek háta megett, közel a Balkáni hegyekhez a' Konstantinápoly felé vivő nagy ország úton; úgy hogy e' szerint a' Sumlai tábor útja vissza a' Balkán felé el van vágva.

Jóniai Szigetek.

Corfuból Jul. 20-dikán. Ma délután 5 órakor, hirtelen és váratlanul elindultak az itt való kikötőhely előtt vasmatkákon állott következendő línea hajók: Asia és Conquerant, Codrington és de Rigny V. Admirálokkal, dél felé, minekutánna tegnap Codrington V. Adm. egy ánglus Rutter által, melly Máltából Navarin felé jött, hivatalos irásokat vett. Követték ezeket Navarin felé, egy frantzia fregát, a' Syrenc és még három fr. és angl. hadi hajók. A' két Admirálnak hirtelen esett elutazása többféle vélekedésekre adott alkalmatosságot. — (De Rigny Fr. V. Adm. holnap nagy vendégséget akara adni az Admirális hajón, mellyre sok más vendégeken kívül Frantzia Követ Gróf Guilleminot is hivatalos volt).

Corfuból Jul. 26-dikán. Ma érkezett ide egy Jóniai gőzhajó, azzal a' tudósítással, hogy Codrington és de Rigny V. Admirálok 24-dikben Zanté előtt voltak, a' hova ugyan akkor érkezett meg Lord Yarborough egy hajón. Az Orosz Admirális hajó Gróf Heydennel és Gr. Capodistriával Dragomestreből, — hol a' Praesidens a' Görög tábort vizsgálta meg — 16-dikban Zantába vissza jöven, onnan más nap délfelé vették útjukat. Mostani ott léte alatt Gr. Capodistriás több ízben

mondotta, hogy az Egyiptomi seregek Móreát rövid időn el fognák hagyni. — Ezzel más tudósítások is megegyeznek, mellyek szerint Ibrahim Basa is ki nyilatkoztatta abbéli szándékát, hogy ha táborának haza szállítására hajók fognának rendeltetni és az Attyától az eránt parantsolatot venne, kész volna Móreát oda hagyni.

Török Ország.

Konstantinápoly Jul. 25-kén. A' folyó H. 19-kén, mint Moharrem Hava 1. ső napján (Török Új Esztendő napján) a' Szerályban, a' szokás szerint, minden Ministerek és Ország Nagyjai udvarlást tettek a' Nagy Urnál. A' Nagy Vezér a' ki tsak mostanában gyógyult fel egy terhes betegségből, itt jelent meg elsőben közönséges helyen. Ugyan ezen nap megszóllaltak a' Szerályban lévő ágyúk annak jelentésére, hogy a' Nagy Urnak leánya (Fatime Sultanné Török Hertzeg Aszszony) született. — Itt szerfelett való hévség uralkodik, de azért sem pestis, sem más ragadó nyavalya a' Fő Városban magát nem mutatja. Smyrnában sok mérges nyavajak támadtak (de nem éppen Pestis), mellyeknek egyike a' Hollandiai Admirális Loeff Urat el vitte, a' ki Jul. 12-kén meg holt.

Olah Ország.

Bukarestből Aug. 2-dikán, ezt a' megnyugtató tudósítást vettük: A' döghalálnak több napok óta senki áldozata nem leve; s reménylünk, hogy a' hatalmas rendelések és jó intézetek, mellyek annak kiirtására tettek, tzeljokat el is érik. Más részről az is igaz, hogy némelly rossz akaratúak erővel igyekeznek a' dolog valóságát sok formában nagyítva hirdetni, és a' népet nyughatatlanságban és szorongatásban tartani, a'

honnan sok külföldi újságok előadásai-
nak sem lehet hitelt adni.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára Jul. 29-kén. A' Tsászár Jul. 7-kén költ Parantsolatjában a' következő előléptetéseket tette: Lovas Generálisokká lettek G. L. Hertzeg Repnin, G. L. Gróf Pahlen, és G. L. Emanuel; Gyalog Generálisokká lettek G. L. Roth, G. L. Weljaminoff, G. L. Hertzeg Chovanskji; Finantz Minister Kankrin, Gróf Kuruta és Demidoff.

Odessa Jul. 16-kán. A' multt Varsánap innepeltetett az uralkodó Tsászárné születése napja. — Tegnap előtt (Jul. 14-kén) egy dél nyugoti szél mondhatatlan sokaságú sáskákat hozott ide, melyek felhőként homályosították meg az eget 's a' várost minden környékestől elborították. De szerentsére hosszszasiparokodás után el tudtak őket verni, 's örömmel néztük, hogy a' Pusztító bogarak felkerekedvén egyenesen a' Tengernek vették útjokat. Itt hihetően mind elvesznek.

Lengyel Ország.

Berlini Újságok Varsói levelet közlnek Jul. 30 dikáról: Ezekben említésre méltók ezek. Tegnap érkezett ide egy Kurír a' Tsászári Fő hadi szálalásból, melly onnan Jul. 19-dikén indult. A' tábor kívánt jó állapotban 's az eleségnek mindenként bőviben van. A' Török városokat és falukat mindenütt jó állapotban találjuk; de azokban sehol egy lélek lakost sem láthatunk, mert előre költöznek heljebb az országba.

Hertzeg Czerebatoff seregosztálya, melly Sacken Feldmarsal táborához tartozik, parantsolatot vett, hogy induljon meg és az útban lévő Tsászári

Testőrző hadi sereggel egyesítse magát. E' szerént ezen mi táborunknak három sereg osztálya részt vesz a' hadi viadokban.

Görög Ország.

Május Hava utolsó felében Candia szigetén a' Sfakióták (a' Sziget Déli része lakossai) fegyvert fogtak a' Törökök ellen, 's a' Görög Országi Elölülőhöz folyamodván 1000 emberből álló Segítséget nyertek Rhadsi-Michali Generális Vezérlése alatt. Ezen történetről a' Görög Országi Közönséges Újság (40-dik számja alatt Jun. 14-kéről) ezeket írja:

„Hiteles személyek, a' kik Krétából jöttek ezeketbeszélik: Május 21-kén megütköztek a' mieink a' Rhetyimnoi (olaszosan Rettimoi) Basával, 's azt megverték. Az Ikinzy - Agát elfogták, a' Basa, a' ki maga is sebet kapott, a' várba szaladt. A' győzedelmesek Francocastelloba vissza tértek vivén magokkal 20,000 darab juhot mellyet az ellenségtől vettek el.

„Május 28-kán az ellenség újabb tábort gújtván Kapsodasso és Patsano Faluknál, Francocastellotól két ágyú lövésnyire, ismét megjelent.

„Május 29-kén véres ütközet volt. A' Törökök 500 embert vesztek. De mint hogy felette nagy számmal voltak, a' mieinket hátranyomták és a' várba beszorították. A' várat a' Törökök ostrom alatt tartják.

„Újabb levelek szerént fájdalommal értjük, hogy Generális Rhadsi-Michali elesett, és az egész Görög lovaság levágattatott 's elfogattatott. Jun. 5-kén a' Várat (Francocastello) a' mieink feladták, 's az ellenség azt újra elfogallá.”

Aegina Jun. 20-kén Hydra és Spezzia szigetén megszűnt a' Pestis.

A' rendkívül való Biztos (Viaro Capodistrias az Elölülő testvérje) Jun 19-kén tért vissza Porosba. — Canaris a' mult Vasárnap (Jun 15-kén) hozott ide egy sóval megrakott Török hajót, melyet Admiralis Miauli fogott el. — Azt halljuk némely emberektől, kik Thessaliából mostanában jöttek ide, hogy Larissát a' Törökök nagy szépséggel erősítik, sántot ásna a' Város körül, és Batteriákat építenek.

Burkus Ország.

Berlinben a' híres Siebold Doctor Jul. 12-kén megholt. Ő volt a' Bábaság Professora az Universitásnál. — A' Berlini Universitásban a' mostani Nyári Fél esztendőben 1631 Tanuló van. A' mult esztendőben 1591 volt.

Berlin Aug. 4-kén Nálunk egy Levegői hajós Robertson Ur szerentsélenül járt. Már ez előtt egyszer felszállott a' levegőbe. Ma lett volna második felmenetel; de mikor éppen megtöltenék a' Ballont, hirtelen egy forgó szél támad, mely a' Ballont megsapván rajta lyukat ejtett. Ugy hogy magába kellett pusztán a' Ballont felereszteni. Robertson Ur (a' kinek az, 1500 ezüst tallérjában van) könyezve nézett hajós ballonja után, — melyet hihetően nem fog többé látni. — A' Levegői hajó mintegy 5,000 ölre emelkedhetett fel, mikor a' fellegekbe ért s ott eltűnt.

Nápolyi Királyság.

Azon útonálló Haramiják dolgában, kik ellen Marsal Caretto kiküldetett, Jul. 18-kán egy rendkívül való Itélő-szék állított, a' mely az elfogott Haramijákat s más tanúkat ki halgatván, ítéletet hozott a' következő 10 személyek ellen, kik személyesen ugyan nem

mind rablottak, s fosztogattak, de egyébaránt mint Orgazdák vagy tanácsadók a' rablást elő segítették: D. Luca Canonicus, D. Bortone Földes Ur; D. Siero Orvos; D. Giovanni Luca Pap; Ruoco Paraszt; D. Riccio Földes Ur; Gatta Asztalos; Tambasco Földművelő; D. Cobucci Földes Ur; és Carriello Paraszt — mind ezek halálra ítéltettek.

A' Haramja társaság nagyobb részent kézre került, egyedül a' három testvér Capozzolit nem tudják elfog^{at}ni.

Frantzia Ország.

Páris Aug. 4-dik napj. A' közönséges figyelem tárgya állandóan a' Moreai Expeditio. Mintegy feledékenységre menvén az a' minapi dolgok, melyek eddig a' köz figyelmet foglalatoskodtatták (t. i. a' volt Ministerium vád alá való vétele, s a' Jésuita-Oskolák eltörlése) minden arról beszél és elmélkedik. Ezen Hadi sereg (a' Constitutionnel előadása szerént) így van elrendelve: „General-Stub: Fő Vezér General-lieutenant Marquis Maison; Marechal de Camp Durtieu; A' General-Stub Vicé-je Oberster Terzel; General Intendant Báro Volland; Fő Fizelő Mester Ferino. — A' Hadi Sereg 3 Brigádából áll: 1-ső Brigáda Marsal Sebastiani alatt áll a' 8 ik 16-ik, 27-ik gyalog és a' 3-ik lovas Vadász Regimentekből — 2-ik Brigáda Marsal Higonet alatt áll a' 29-ik 35-ik és 42-ik gyalog Regimentekből — 3-dik Brigáda Marsal Schneider alatt áll az 58-ik gyalog Regimentekből. Artilléria: Négy Kompánia az 5-ik és 8 ik Regimentektől Oberstlieutenant Lafitte alatt. Genie: Két Kompánia a' 2-ik Sapeur-Regementől Oberstlieutenant Andoy alatt.

A' *Moniteur* (Udvari Hivatalos Ujság) Aug. 3-iki darabjában kárhóztalja az Ujság levelek mindent kifürkészni 's ki kiabálni szerető, ártalmas szokásokat, 's jobb szerette volna, ha a' *Morea* i *Expeditio* néminémű titokban maradt volna. Így szól: „Sok Ujságlevelek igen körülállásos tudósítást adtak ki azon Hadi Seregre nézve, melly *Toulon*-nál hajóra készül. Ki hirdettek nem tsak a' számát 's Fő tiszteit azon seregrek, hanem még a' helyet is meg nevezték (*Morea* t) a' hová az szállítani fogholott a' ki szállás helyét tsak ké Ebben az ezulánni körülállásokhoz keppes lehet meghatározni. Sőt némelyek annyira mentek, hogy olyan Tiszteit is felvettek a' Sereg Al-Vezérei közzé, a' ki többé nem *Frantzia* Tiszt. (Tzelozás van *Oberster Fabvierre*, a' kire némely Ujságlevelek egy Brigáda vezérlését bízták) Annyira fel van ezen Ujságlevelekben minden számlálva, hogy az ellenség a' Sereg erejét és ki indulása idejét jól tudván dolgait bizonyosan ahoz intézhetné, ha szerentsére, a' mennyi az Ujságlevél, mindenik annyiféleképpen nem adná elő tudósításait, 's ez által bizonytalanságot nem gerjesztene. — Van egy szomszéd Ország, a' hol az Ujságlevelek, akárki írja is azokat, mélyen halgatnak az Országló Széleknek minden olyan plánumairól, mélyek a' Külső Országokat érdeklik. Ezt az okos tartózkodást a' Haza szeretet parantsolja; 's mi reménylünk a' mi Ujságleveleink is által fogják látni, hogy a' halgatásban is lehet *Patriotismus*.“

Aug. 1-ső napján a' Fő Rendek Házának három olyan törvényjavallásokat terjesztett elébe a' *Finantz Minister*, mellyek a' *Követek Házán* már keresztül mentek. Az első szól a' kis *Papi Oskolákra* adandó 1,200,000 *Frankról*, a' második az úgy nevezett *Elyzeumi* me-

zőnek *Páris* városának való oda aján-dékozásáról (a' város ezen mező kiszé-pítésére 3 milliom *Frankot* fog költeni), a' harmadik az 1829-iki Országos *Költségek Budgetjáról*. Ezen három törvényjavallások között az első, heves vitásokra adott alkalmatosságot a' *Követek Házában* *Jul. 30-kán*, a' mikor ott elő fordult. Ugyan is, *Duplessis* Úr felhozván a' *Jésuiták* alatt volt kis *Papi Oskolákat* 's azoknak eltöröltetését a' többek közt ezt mondta: „Soha még annyira nem ment a' *Revolutiobeli Vandallismus*, mint azon *Királyi Végzése*ben, mellyekben az *Oskolák*, a' *Vallásos nevelés kütfejei*, eltöröltetnek. Ezt tsak *Vandalusok* tehetik.“ Ezen kifejezésre *Dupin* Úr és a' *Belső Minister* hevesen feleltek. — A' második törvényjavallásra nézve az a' különös volt, hogy mikor voksolni kellett volna az *Elyzeumi* mező elajándékozása eránt, nem voltak ki teljes számmal a' *Követek* 3 hujja volt a' teljes számmal 's hogy azonban az *Ülést* ne kelljen még is elhalasztani, az *Elölülő* oda küldött egy *Huszárt* a' *Belső Minister* házához (a' hol sok *Követek* voltak egybe gyűlve) 's a' maga kotsiján vitette fel őket voksolni.

A' *Követek Háza* Aug. 1-ső napján az *Országos Jövedelmek Budgetja* felett tanátskozásait folytatta. Mikor a' *Lotteriák* elő jöttek, *Delessert* Úr azt tanátsolta, hogy mostani 180 húzás helyet Esztendőnként tsak 60 húzás legyen. Ez is elég a' *Familiák* koldussá való tételére. *Finantz Minister* meg esmerete a' tanáts adó jó tzeját, de azzal állott elő, hogy az *Országos pénz tár* nagyon meg fogja érzeni, ha az ilyen változtatások hirtelen lesznek, 's azt javallotta, hogy tsak apródonként kevesíttessék a' *Húzá-sok száma*. Erre *Dupin* Úr azt a' megjegyzést tette, hogy a' mi pénzt eddig a' *Lotteriába* hordott a' nép, azt ezután

másra fordítja. Tovább nem folytathatta beszédjét, mert a jobb oldal nevése s felkiáltásai elnyomták. Az Elölülő voksra bocsátotta a dolgot; a Delesser Ur javallása vissza vettett. Aug. 2-kán elvégezte a Ház a Jövedelmek Budgetját. A jövő esztendei Országos jövedelmek ezen Budgetban 986 millió 156,821 Frankra vannak téve. Dumeylet Ur, egy pótléktzikkelyt kivánt a törvényjavalláshoz tételni, mely szerint a Budgetok (az az, mind a Költségek, mind a Jövedelmek Budgetjai) esztondönként könyomtattatnak s ki hirdettettek. A Belső Minister kétszer állott fel ezen javallás ellen, — melyet Constant Benjamin Ur keményen oltalmazott, és a Ház, kétszeri kétséges voksolás után, elfogadott. — Minekutánna a Budget egyes tikkelyjei mind felolvastattak, s megvitatódtak, újra az egész bocsátott voks alá, mely is 294 fehér golyóbissal (24 fekete ellen) el fogadtatott. — Vége lévén így a Budgettel való bajnak, az Elölülő felolvastatta a több hátra lévő tárgyakat s azoknak rendjét: de a Követek keveset látszattak figyelmezni s egymással beszélgettek, nagyobb részént bútsúzni is kezdtek egymástól.

A Külső Minister Gróf de la Ferronays néhány hetek óta beteges. A Király megengedte neki, hogy egészsége kedvéért Carlsbadba (Tsch-Országba) utazhasson a fördőbe. Aug. 7-kén utaz el a Gróf Párisból s September vége felé fog vissza térni. Addig pedig Rayneval Ur, a Svájtz Országi Frantzia Követ (a ki ennél fogva vissza hivattott) fogja vinni a Külső Ministeri Hivátalt.

Azon előléptetések és megtiszteltetések hosszú sorában, mely a Navarini útközetben magokat jelesen viselt és még eddig meg nem jutalmaztatott Személyeket, a Moniteur elő számlálja,

e kettő látszik említésre méltónak: Hajós Kapitány Bretonniere, (a ki Navarinnál Breslaut Kommandirozta) Algir ellen küldetik Admirális Collet helyébe, a ki öregeése és gyengesége miá kénytelen haza térni; a Hajós Kapitány Hugon pedig a ki Armidat igazgatta) Bárói rangra emeltett.

Dr. Pariset azon Társaság Elöl-ülője, melyet az Országó-Szék Egyiptomba és Kis Ásiába küld a Pestis természetének ki tanulására, Jul. 27-kén Marsellebe megérkezett, és várja a többi társait, kiknek elérékezésével mindjárt hajóra fog ülni. Ezen társaság próbákat akar tenni a megmérgeített Portékákkal is és azokból a Pestis mérgét (Chlorinével vagy Sodium Oxyddal) megpróbálja kivésztetni.

Nagy Britannia.

A Londoni Püspök Doctor Howley Canterburyi Ersekké lett, s a Chesteri Püspök Doctor Bloomfield Londoni Püspökké; Jul. 31-kén mindketten a Királynál kéz tsokolásra bocsátattak.

Aug. 1-ső napján a Külső Ministeri Osztályban Kabinét gyűlés volt, Minden Ministerek ott voltak, ki vévén Lord Bathurstot a ki nints Londonban. — Marquis Anglesea (az Irlandiai Vice-Király) fontos leveleket küldött a Ministerekhez, s nem akar hivatalában megmaradni, ha a mostani Parlamenti szünet alatt a Ministerek a Catholicusok sorsa javítására valamit nem tesznek.

A Király nem régiben meg nézte a Vadas házban a Girafát, s kevésbe mult, hogy Ő Felségét veszedelem nem érte. A Girafa nagyot ugrott abban a fa-épületben, melybe van zárva, s a fejével egy gerendát eltört, mely a Királyhoz igen közel esett le.

Clarence Hertzeg és Hertzegné Plymouthban vagynak, 's a' mult H. 28-kán megnézték mikor a' Royal Adelaide nevű 120 ágyús Hajó a' sík tengerre ki indult. Egy másik új Línea hajó (Hindostán nevű, 74 ágyús) is készen van a' ki indulásra.

A' minap sietve Irlandiába küldött Regementek mozgásából azt követeltették, hogy Irlandiában valami zenebona van. A' Courier a' regementek név szerént való nevezésével meg mutogatja, hogy a' fegyveres nép száma nem neveltetik Irlandiában, hanem csak fel tseréldnek egymással a' Regementek.

A' híres Tudós Báró Humboldt Wilhelm Jul. végén Londonból elutazott. Itt létének utolsó napjait a' Királynál Windsorban töltötte el, 's mikor már (a' szerént a' mint útját előre kitsínálta) Angliából mennie kellett, a' Király az Udvari Festővel levétette a' képet, hogy vendége legalább festésben nála maradjon, 's egyszersmind a' Guelphi Rend nagy keresztjével meg ajándékozta.

Jun. 29-kén estveli hét óraker Bekehamban egy levegői hajót bocsátott fel Green Ur, mellyen a' levegői Hajóssal (Green Urral) egy ló is felment. A' Ballon a' rajta lévő emberrel és lóval 906 fontot nyomott. Az állatigen tsendesén viselte magát fenn a' magasságban is. A' Ballon 40 minufumig ment szüntelen felfelé, 's oda fel, valami finom hó esett. A' Hajó újra szerentsésen leszállott. Bizonyosan ez az első ló, melly valaha a' felső levegői tájékokon megjelent.

R h i n a.

(Az Odessai Ujság után) Wán (Hertzeg) Yundon Dordzi az Ur-

gai Rhinai Helytartó és az Orosz Országai Határon eső Tartományok Igazgatója, a' mult November Havában 1827 meghalt. Ez a' Wán atyafija volt a' mostani Rhinai Tsászárnak és mint nagy tapasztalású okos férjfitü nem kevés befolyással bírt az egész Birodalom politikájába. A' Helytartói Segéd Ambáne Lekhagne levelet írt a' Bogdo-Khánhoz, (Tsászárhoz) 's a' Helytartó halálát jelentette. Ezen levél Mandu-nyelvből le fordítva szóról szóra következik:

„Minekutánna Felséged a' Yundon Dordzi meghetegedéséről tudósított, kegyelmesen megajándékozta ötöt négy Lanes (valami 55 Orosz Szolotnik) Dsintsen gyökérrel (valami a' Rhinaiak vélekedése szerént felette hasznos és drága Orvosi-szer) és egyszersmind kiküldötte az ő meggyógyítására a' Felséged Személye ápolóját Ylinget és Orvosát Dsangsignet. Mikor Yundon Dordzi ezt a' kegyelmes rendeltést megértette, leírhatatlan elragadtatásba jött, és leborulván a' kegyelmes Végezés előtt, felszóval mutatta háládatosságát. Tsakhamar jobban is kezdte magát érezni. De éppen mikor a' Felséged eránt való háládatos érzéseit papirosra írná, hirtelen oda lett és lélekzetét elvesztvén, megholt a' 10-ik Hónap 19-ik napján.“ — Mikor a' Tsászár ezt a' levelet vette, a' következő parantsolatot írta saját kezével: „A' legnagyobb fájdalomra méltó! Azt parantsolom Lunbe Dordzinak hogy az Urgai Helytartói Hívatalt vegye által. Addig pedig míg ő oda érkeznek Lekhagne vigye a' hívataltos foglalatosságokat.“

Jobbítás. A' M. Kurir Nr. 13. 116-dik lap., 1-ső hasáb 26-dik sor, valóságos Tanácsosának, olr. valóságos Fő Ispányának.

Szerkeztető és Kiadó Márton József, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)